

НОВИНИ

11 Лютого, 2025

Культ 23 серпня, або Що в Харкові варто деколонізувати

Анна М'ясникова

📷 Ігор Лептуга

🕒 4 хвилини

Збіримо
23.1 МЛН
для Харківського освітнього розвитку дітей

За підрахунками ГО «Деколонізація. Україна», після 24 лютого 2022 року в Харкові перейменували 561 топонім, що підпадає під дію закону «Про деколонізацію». При цьому наразі в місті лише 16% назв пов'язані з історією, культурою, видатними діячами України або героями війни проти росії.

Більшість топонімів отримали безликі назви, не прив'язані до місцевості. До прикладу, вулиця Якутська стала Сніговою, а Чукотська — Крижаною. Провулок Тімірязєва міська рада перейменувала на Теплий.

Провулок Кантеміра громадські й культурні діячі пропонували назвати на честь митця Міська Барбари. Проте місцевій владі ініціатива не сподобалася. Заступник міського голови Олександр Новак запропонував альтернативу — «Теплий провулок», її погодила робоча група ХОВА, і начальник ОВА Олег Синєгубов затвердив цю назву.

Імена героїв російсько-української війни увічнили в назвах лише 6% перейменованих вулиць, провулків, в'їздів і скверів. Загалом це 36

топонімів. Ще кілька вулиць названі на честь військових формувань: спецпідрозділу «Кракен», 92-ї бригади, Тероборони, бригади «Хартія».

- Вулиці наших Героїв: чиїми іменами названі топоніми в Харкові. Частина 1
- Вулиці наших Героїв: чиїми іменами названі топоніми в Харкові. Частина 2

Діячі й діячки культури закарбовані у 37 топонімах (7% від перейменованих назв). Відтак у Харкові з'явилися вулиці Миколи Хвильового, Майка Йогансена, Сергія Параджанова, Алли Горської.

Найменше уваги міська влада приділяла вшануванню учасників визвольних рухів. На їхню долю припадає лише 3% топонімів.

Скільки вулиць названо іменами героїв визвольних змагань? (УНР, ОУН, дисиденти)

Загальна кількість подібних нових вулиць - 17

Приклади:

- вулиця Професора Отамановського
- вулиця Василя Вишиваного
- вулиця Сотника Костюченка
- провулок Григорія Сосідка
- проїзд Івана Липи
- вулиця Сергія Тимошенка
- вулиця Володимира Пасічника
- вулиця Генріха Алтуняна

Скриншот з презентації ГО «Деколонізація.Україна»

«Якщо підсумуємо кількість перейменувань, які несуть український сенс, — це катастрофічно мало на 561 вулицю. Для нас це обурливо. Міська рада дуже любить перейменовувати

вулиці на нейтральні, недолугі назви, які ніяк територіально не обґрунтовуються. Там кажуть: “Героїв багато, ми не можемо визначити, нікого не хочемо образити”. Проте насправді приховують позицію, що просто не хочуть називати вулиці на честь українських діячів», — заявила у пресцентрі «Накипіло» співзасновниця проєкту «Деколонізація. Україна» Мілла Денчик.

Також у місті є проблема із заміною покажчиків після перейменування топонімів.

«На жаль, доводиться нам ходити, знімати показчики, фотографувати й надсилати (запит до міської ради — ред.), аби вони були замінені. Хоча на наступний день після того, як відбулось перейменування, вже повинні замінити. Але знаходять відмовки: нема грошей, часу, зробимо потім», — зазначила громадська діячка.

При цьому в Харкові залишаються топоніми, яких варто позбутися. Найпершими, на думку активістів, слід перейменувати дві станції метро: «Академіка Павлова» та «23 серпня». Деколонізатори запропонували альтернативи: станції «Василя Стуса» та «Павлово Поле». Проте тут думку має висловити громада.

«Ми радимося з істориками, з осередками Українського інституту національної пам'яті в різних регіонах. Зазвичай ми намагаємося враховувати громадську думку, подавати пропозиції як спільні, не лише від нас. Проте іноді ми подаємо власні пропозиції, як і будь-який громадянин може це зробити», — пояснила Мілла Денчик.

У першочерговому переліку активістів на перейменування — вісім вулиць і провулків:

- вулиця Академіка Павлова,
- проспект Жуковського,
- вулиця Зубарєва,
- вулиця 23 Серпня,
- проспект Академіка Курчатова,
- вулиця Гаршина,
- вулиця Ощепкова,
- вулиця Весніна.

«Я вважаю, що ми встановлюємо справедливість і повертаємо своє. Багато років нам нав'язували, що у нас немає власної історії. А є лише спільна з росією, радянським союзом, той самий культ перемоги. Намагалися показати: "бачите, ми боролися разом проти нацистів, у нас одне минуле". Усі пам'ятники — пушкіним, Достоєвським, Толстим, Булгаковим. Начебто: "у нас є велика культура, її цінують в світі, а у вас свого немає". Саме тому процес деколонізації, деколонізації дуже важливий»

тому процес декомунізації, деколонізації дуже важливі», — наголосила співзасновниця проєкту «Деколонізація. Україна».

Яких пам'ятників Харкову варто позбутися

За підрахунками організації, з міського простору зникли 113 пам'ятників, погрудь, елементів фасаду та меморіальних дошок, пов'язаних із російським або радянським режимами. Потрібно демонтувати ще приблизно 70. Демонтаж деяких викликає суперечки в суспільстві: наприклад, пам'ятник Висоцькому.

«Навіть частина активної патріотичної громадськості виступає проти, бо вважає, що він не має стосунку до імперської політики. Мовляв, це просто людина культури. На нашу думку, ця людина культури — об'єднуючий символ, який намагається нав'язати росія. Нав'язати, що у нас одна культура: ми слухали одну музику, читали ті самі книги — тому один народ», — підкреслила Мілла Денчик.

Культ 23 серпня. Чому саме зараз варто змінити дату Дня міста

Пропозиції про перенесення Дня міста на іншу дату в суспільстві висувуються не вперше. Деколонізатори вважають, що вибір 23 серпня — сумнівний. Він відвертає увагу від Дня Державного прапора та Дня незалежності України. Зрештою, цю дату хибно пов'язують із днем визволення міста від нацистів під час Другої світової війни.

«Упродовж багатьох років помпезні святкування, концерти організовували саме на 23 серпня. А 24 серпня до Дня Незалежності держави у місті не відбувалося майже нічого. Насправді Харків не був визволений 23 серпня. Загони червоної

насправді Харків не був визволений 23 серпня. Саботажні частини армії зайшли на околиці й поставили прапор. Маршал Конєв, аби вислужитися перед сталінім, доповів, що місто звільнене. Проте кровопролитні бої за Харків тривали ще півтора тижня. Ми маємо порушити питання: чи було це визволенням, а не зміною однієї окупаційної влади на іншу. Армія воювала проти одного окупанта, але держава, за яку вона воювала, — це не була держава Україна, це була імперія. Тому вважаю, що потрібно проводити велику інформаційну кампанію, донести це до харків'ян. Думаю, з часом ми відійдемо від дати 23 серпня як Дня міста Харкова», — зазначила спікерка.

23 серпня перетворилося на День міста лише з 1997 року. Розпорядження підписав тодішній мер Михайло Пилипчук. Від 1987 року жителі святкували День Харкова 20 вересня.

«До того ж, 23 серпня — День вшанування жертв сталінського терору. Це виглядає цинічно, коли у нас це — свято, а в усьому світі згадують про жертв, яких режим сталіна знищив», — підсумувала Мілла Денчик.

Як докластися до очищення міста від маркерів росії та срср

За словами спікерки, активні люди завжди потрібні. За законом, громадяни можуть звертатися до органів міського самоврядування для перейменування топоніма чи демонтажу російського/радянського маркера з міського простору. Також усі охочі можуть підтримати донатом роботу «Деколонізація. Україна» або долучитися особисто.

«У нас невеличка команда в проєкті, але є багато симпатиків, які допомагають. Проте завжди потрібні зайві руки, голови, які думатимуть. Можна зайти на наші сторінки, написати в особисті повідомлення. Ми обговоримо, чим людина може допомогти, залучимо її до роботи», — додає Мілла Денчик

додає ім'я до списку.

Закон «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» набув чинності 27 липня 2023 року. Він зобов'язував місцеві ради, а потім — військові адміністрації позбавити топоніми від маркерів країни-агресорки. За пів року мерія Харкова організувала перейменування 510 топонімів. Пізніше ХОВА затвердила нові назви для 48 вулиць і провулків, а ще трьох станцій метро.

За законом, деколонізувати топоніми потрібно було до 27 липня 2024 року.

Цей матеріал створено завдяки заходу в нашому пресцентрі.

Якщо ви хочете провести в нас свою зустріч, пресконференцію, дискусію абощо — напишіть нам у телеграм або на пошту.

TELEGRAM

ПОШТА

**ПРИГОСТИ КАВОЮ «НАКИПІЛО» —
ПІДТРИМАЙ СВОЄ МЕДІА**

Читайте також

НОВИНИ

Президент посмертно присвоїв Ірині Цибух звання Герой України

Яна Кузьмінська 26 Лютого, 2025

НОВИНИ

У Куп'янську судитимуть директорку ліцею, яка впроваджувала російські освітні стандарти

Яна Кузьмінська 26 Лютого, 2025

НОВИНИ

У центрі Харкова усувають наслідки прильоту. Фото

Яна Кузьмінська 26 Лютого, 2025

НОВИНИ

Троє постраждалих через удар по Золочеву

Яна Кузьмінська 26 Лютого, 2025

ПРОДАКШН ВІДДІЛ ПАРТНЕРСЬКІ МАТЕРІАЛИ ПРОМО КОНТАКТИ АРХІВ

60K

62K

10K

18K

8K

Всі права захищені. Власність «Харківський Кризовий Інфоцентр»

[Політика конфіденційності](#)